

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Sosial- og helseavdelingen

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2013/3451 / FMAAKRK

Dato
02.10.2013

UTKAST TIL ENDRING I FORSKRIFT OM SOSIALE TJENESTER TIL PERSONER UTEN FAST BOPEL I NORGE - HØRING

Fylkesmannen viser til Høringsbrev av 22.07.13.deres ref. 13/1797.

Fylkesmannen har følgende merknader:

Fylkesmannen mener at «forskriftsregulering av hjelpeplikten ikke er tilstrekkelig klargjørende og oppleves uhensiktsmessig».

Fylkesmannen har ikke tilstrekkelig erfaringsgrunnlag for å vurdere om opphevelse av forskriftsbestemmelsen kan antas å føre til færre henvendelser fra personer uten lovlig opphold, med eller uten rett til nødhjelp.

Vi har heller ikke tilstrekkelig erfaringsgrunnlag for å vurdere om kommunenes utgifter til bistand til denne gruppen vi reduseres som følge av at hjemmelen tas ut av forskriften.

Vår sentrale merknad knytter seg til rettsikkerhetsproblematikken.

Slik forskriften er formulert er det uklart hva rettet til hjelp i en nødsituasjon går ut på, hva det skal ytes hjelp til og mest sentralt, hvor lenge det skal gis hjelp.

Ingen av de 2 ulike alternativene som legges frem anses tilstrekkelig klargjørende.

Det første forslaget som innebærer å fjerne forskriftsreguleringen av retten til hjelp i en nødsituasjon, vil bety en rettsikkerhetssvekkelse. Uansett om det ulovlige oppholdet skyldes at de ikke har fått ordnet utreise eller aktivt trener utreisetidspunkt, er dette mennesker som befinner seg i akutt nød. I en slik situasjon er det særlig viktig at en har klare regler og ikke baserer seg på ulovfestet nøddrett. Også med hensyn til våre konvensjonsforpliktelser vil lov- og forskriftshjemling være sentralt. Da vil det igjen bli nødvendig å veilede kommunene og Fylkesmannen i brev eller rundskrivs form hvor langt og hvordan konvensjonsforpliktelsene kan oppfylles.

I det andre forslaget beholdes forskriftsreguleringen, men departementet mener at man tydeliggjør at NAV-kontorets plikt er begrenset i tid dvs. etter ordlyden i forslaget «i en kortere periode». Videre er det gjort en tilføyelse om at «det kan stilles krav om å bidra til å muliggjøre egen retur».

«I en kortere periode» medfører i praksis ingen klargjøring av rettstilstanden.

I høringsbrevet pkt. 3.2. alternativ 2 første setning er det nevnt at «.. NAV-kontorets plikt er begrenset i tid, ev. at det angis bestemt antall dager». Dette vurderer ikke departementet nærmere.

Hva som er en kort periode vil kunne variere i det enkelte tilfelle og av en rekke forskjellige grunner. EØS-borgere vil lettere kunne returnere, mens det for «ureturnerbare» vil være problemer med retur.

Det kan dessuten stilles spørsmål ved om det skal tilligge NAV-kontoret å vurdere når vedkommende i praksis kan forlate landet, er aktiv nok i forhold til å «skaffe nødvendige reisedokumenter», eventuelt kan anses å trenere utreise. Det er ikke NAV som har de beste faglige forutsetninger for å vurdere hvorvidt hjemreise faktisk er mulig eller ikke.

I høring til hjemmel for bistand i nødsituasjoner i 2011 ble det fra to fylkesmenn foreslått at livsopphold til personer med ulovlig opphold bør være et statlig ansvar. Fylkesmannen anser at dette vil være en bedre løsning enn de foreliggende forslag.

Med hilsen

Anne Sofie D. Syvertsen
fylkeslege

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Knut Rune Kleven

Kopi til:
Arbeidsdepartementet